

TOIMENPIDEALOITE 48/2013 vp

Julkisen sektorin tietojärjestelmien yhtenäistäminen

Eduskunnalle

Tietojärjestelmien hyödyntäminen julkisella sektorilla on ollut useilla vaalikaudilla hallitusten strategiahankkeiden kärjessä. Asiassa päästiin eteenpäin viime vaalikaudella, kun keskustan johdolla säädettiin tietohallintolaki koko julkisen sektorin tietojärjestelmien yhteensovittamiseksi. Samassa yhteydessä valtiovarainministeriössä toteutettiin organisaatiouudistus, jolla ValtIT- ja KuntaIT-yksiköt yhdistettiin JulkIT-osastoksi. Kuluvalle vaalikaudella lain toimeenpano ei ole edistynyt toivotulla tavalla.

Keskustan mielestä hallituksen on korkea aika ryhtyä toimeen. Julkisen sektorin tietojärjestelmät ja niiden hankinta on yhtenäistettävä ja keskitettävä. Tietojärjestelmien yhteensovittamisen varmistamiseksi on rakennettava koko julkista sektoria palveleva ja tietojärjestelmät yhteen koaava kokonaisarkkitehtuuri, johon julkisen sektorin toimijat voivat liittyä päivittäessään tai uudistaessaan tietojärjestelmiään. Järjestelmät on rakennettava koko julkista sektoria hyödyttäväksi, ei vain terveydenhuoltoa varten. Olennaista on niiden toimivuus, käyttövarmuus ja yhteensopivuus. Järjestelmien on palveltava sekä käyttäjiä että alalla työskenteleviä ammattilaisia. Mukaan kehittämis- ja suunnittelutyöhön on otettava toimijoita jokaiselta julkishallinnon käyttäjäsektorilta.

Vuoden 2011 kuntien toiminta- ja taloustilaston mukaan kuntasektori investoi ohjelmistoihin 69 miljoonaa euroa, mistä kuntien osuus oli noin 39 miljoonaa euroa. Laitteisiin käytettiin 92 miljoonaa euroa, josta kunnat maksoivat 60 miljoonaa euroa. Tänä päivänä laitteet ja etenkin ohjelmistot hankitaan yhä enemmän pilvi- tai muina palveluina, jolloin yhteen maksuun sisältyy hankinta, käyttö, ylläpito ja usein myös koulutus. Kuntaliiton julkaiseman Kuntien tietotekniikka 2010 -tutkimuksen mukaan kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2010 tietotekniikkamenot olivat noin 827 miljoonaa euroa.

Esimerkiksi terveydenhuollon sähköisten tietojärjestelmien kehittämiseen käytetään Suomessa ja muissa Pohjoismaissa merkittäviä summia julkisia varoja. Kunnat uusivat tietojärjestelmiään keskimäärin 3—4 vuoden välein. Julkisen terveydenhuollon IT-kustannukset olivat vuonna 2010 noin 300 miljoonaa euroa, joka on noin 2,7 % julkisen terveydenhuollon kokonaismenoista. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisten tietohallintohankkeiden kehittämiseen on käytetty vuosina 2000—2009 noin 180 miljoonaa euroa.

Tietojärjestelmien yhtenäistämällä saadaan aikaan merkittäviä säästöjä koko julkisella sektorilla. Tavoitteena on parantaa tuottavuutta, laatua ja potilasturvallisuutta. Tällä hetkellä epäyhtenäiset tietojärjestelmät hankaloittavat ja hidastavat sairaanhoitoa ja turhauttavat lääkäreitä ja potilaita — ja pahimmillaan aiheuttavat vaaratilanteita. Terveydenhuollon kokonaiskustannuksien on laskettu olevan seuraavien kymmenen vuoden aikana 80—200 miljardia euroa, joten tietojärjestelmien uusiminen on tarpeen. Terveydenhuollossa potilasdirektiivi sallii hoitoon hakeutumisen mihin maahan tahansa EU-alueella.

TPA 48/2013 vp — Kimmo Tiilikainen /kesk ym.

Tällöin tietoja on pystyttävä siirtämään sujuvasti riippumatta siitä, mihin asiakas esimerkiksi on hakeutunut hoitoon.

Säästöjä syntyy myös työajan käytön tehossuudessa. Erityisesti lääkäreiden ja sairaanhoitajien tietojärjestelmien käyttöön kuluvaan aikaan on kiinnitetty viime aikoina huomiota. Jos työntekijä käyttää työajastaan tietojärjestelmien vuoksi ylimääräiset 15 minuuttia päivässä, on se 3,5 prosenttia päivittäisestä työajasta. Kun kuntien ja

kuntayhtymien palkka- ja sivukulumenot ovat Kuntaliiton vuoden 2011 tilastojen mukaan noin 20 miljardia euroa vuodessa, potentiaaliset säästöt ovat satojamiljoonia euroja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy konkreettisiin toimenpiteisiin koko julkisen sektorin tietojärjestelmien yhteensovittamiseksi.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2013

Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Lasse Hautala /kesk
Timo Kalli /kesk
Elsi Katainen /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Katri Komi /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Jari Leppä /kesk
Markus Lohi /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Eero Reijonen /kesk
Simo Rundgren /kesk
Mikko Savola /kesk
Tapani Tölli /kesk
Anu Vehviläinen /kesk

Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Anne Kalmari /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Mika Lintilä /kesk
Eeva-Maria Maijala /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Juha Rehula /kesk
Markku Rossi /kesk
Annika Saarikko /kesk
Juha Sipilä /kesk
Ari Tornainen /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk